

**Sprawozdanie z wyjazdu w ramach wizyty studyjnej
dotyczy projektu „Utworzenie sieci firm w sektorze budownictwa w południowo-
zachodniej Wielkopolsce jako szansa wzrostu ich konkurencyjności i innowacyjności”
17-18.02.2011r.**

W dniach 17 i 18 lutego 2011r. w ramach wizyty studyjnej zorganizowano wyjazd do Wiednia i Sankt Pölten. Uczestnicy wyjazdu odwiedzili siedzibę klastra bau.energie.umwelt cluster niederösterreich (The Green Building Cluster of Lower Austria) oraz wzięli udział w wiedeńskich targach Bauen & Energie Wien.

Celem wizyty było poznanie dobrych praktyk i doświadczeń klastra z rejonu Dolnej Austrii, którego działalność skupia się wokół budownictwa pasywnego, ekologicznego i energooszczędnego.

W wyjeździe uczestniczyli przedstawiciele firm oraz reprezentanci szkoły wyższej i instytucji otoczenia biznesu.

Przebieg wizyty studyjnej:

**Dzień I
17.02.2011r.**

1. Spotkanie z przedstawicielami klastra bau.energie.umwelt cluster niederösterreich oraz reprezentantami ecoplus. Niederösterreichs Wirtschaftsagentur GmbH.
2. Spotkanie rozpoczęło się od przedstawienia członków leszczyńskiej sieci, zaprezentowania swojej roli w projekcie oraz oczekiwań każdego z uczestników w stosunku do wizyty studyjnej.
3. Przedstawienie reprezentantów wizytowanego klastra oraz instytucji zarządzającej ecoplus. W spotkaniu uczestniczyli ze strony klastra:
 1. Dr Alois Geißhofer – manager bau.energie.umwelt cluster niederösterreich
 2. Arch. DI Erwin Schwarzmüller – architekt klastra
 3. Mag. Simone Hagenauer – pracownik ecoplus, opiekun projektów międzynarodowych
4. Prezentacja dotycząca Leszna (Beata Nawrocka) oraz leszczyńskiego powiązania sieciowego (Paweł Jędraś)
5. Prezentacja bau.energie.umwelt cluster oraz ecoplus
6. Jako pierwsza wystąpiła Mag. Simone Hagenauer, która przedstawiła informacje o ecoplus. Niederösterreichs Wirtschaftsagentur GmbH.

- Ecoplus to agencja rozwoju gospodarczego, która w 100% należy do Kraju Związkowego Dolna Austria. Istnieje od lat 50. XX w., a swą działalność rozpoczęła od tworzenia parków przemysłowych (dzięki nim agencja w chwili obecnej zarabia pieniądze). Projekty realizowane przez ecoplus wykonuje się na zlecenie Rządu Kraju Związkowego. Obecnie agencja zatrudnia 80 osób.

- Ecoplus działa w trzech głównych obszarach:

1. Przedsiębiorstwa i technologie (funkcjonowanie klastrów; potrójna spirala; pomoc Rządu dla MSP w wejściu na rynki Europy Środkowej i Wschodniej)
2. Usługi (usługi dla inwestorów oraz parki przemysłowe)
3. Projekty (rozwój projektów związanych z infrastrukturą)

- Agencja posiada swoje filie w Pradze, Bratysławie, Budapeszcie i Warszawie – są to filie jednoosobowe, a zakres ich działalności uzależniony jest od miejsca funkcjonowania. Osoba zatrudniona w Warszawie zapewnia pomoc i wsparcie dla przedsiębiorstw z regionu Dolnej Austrii, które chcą zaistnieć na rynku polskim.

7. Kolejną część prezentacji przedstawił Dr Alois Geißhofer

Opowiedział o początkach działalności klastra, jego misji, strukturze organizacyjnej, finansowaniu, zrealizowanych projektach (niektóre z nich otrzymały nagrody lub nominacje) oraz problemach, na jakie napotykają osoby zarządzające klastrem.

Podsumowanie części prezentacji wygłoszonej przez Managera:

- Data powstania

W 2001r. rozpoczął swą działalność klaster drewna, natomiast w 2003r. klaster ekologiczny. Z połączenia obu powyższych powstał w 2007r. klaster „Budownictwo.Energia.Środowisko”. Członkom klastra zależało, by stać się neutralnymi i niezależnymi podmiotami, jeśli chodzi o materiały budowlane (drewno, cegły itp.)

- Inicjatywa klastrowa w regionie

Klaster jest częścią wieloletniego programu regionalnego (Regionalny System Wdrażania Innowacyjności).

W tworzeniu i funkcjonowaniu klastrów bardzo ważną rolę odgrywa Rząd – daje impuls startowy, na jego zlecenie przeprowadza się badania i analizy dotyczące tego, czy i jakie klastry tworzyć? Po wstępnych analizach przystępuje się do fazy rozmów z przedsiębiorstwami (pytania czy firma współpracuje z danymi przedsiębiorstwami, jeśli nie, to czy chciałaby współpracować), bada się potencjał dla współpracy poszczególnych firm.

- Status prawny klastra

Klaster nie posiada osobowości prawnej (funkcjonują oświadczenia partnerskie między członkami). Zarząd klastra stanowią pracownicy ecoplus. W ramach klastra funkcjonuje Rada złożona z przedstawicieli przedsiębiorstw oraz instytucji, która spotyka się i obraduje 4 razy w roku.

- Główny profil działalności

Klaster zrzesza firmy i instytucje zajmujące się szeroko rozumianym budownictwem pasywnym i energooszczędnym, w tym renowacją starych domów, komfortem mieszkania i życia, technologiami energetycznymi.

Od początku działalności klastra zrealizowanych zostało ok. 230 projektów, przy czym za wspólny projekt uważa się taki, w którym bierze udział przynajmniej 3 Partnerów.

- Finanse:

Działalność klastrów finansowana jest z trzech źródeł:

- a. Środki publiczne (fundusze unijne oraz środki regionalne)
- b. Opłaty członkowskie uiszczanie corocznie przez Partnerów klastra
- c. Międzynarodowe projekty, które realizuje klaster, a które stanowią źródło dodatkowych środków finansowych

- Wybrane projekty
 - a. Solarna izolacja cieplna (zdolność kumulacji ciepła uzyskanego dzięki energii słonecznej) – projekt nagrodzony, w którym uczestniczyło 3 Partnerów
 - b. kompletna renowacja starych budynków zgodnie ze standardami budownictwa pasywnego – dopłaty ze strony Rządu dla właścicieli odnawianych domów
 - c. Certyfikacja słomy jako materiału budowlanego, izolacyjnego
 - d. Szkolenie, w którym udział wzięło 30 stolarzy (w klastrze jest ich w sumie 45) – zewnętrzny doradca pomógł ustalić dobre i słabe strony każdego z uczestników szkolenia, pokazał, jak można zoptymalizować koszty działalności itp.
 - e. Prace nad zbudowaniem sieci sklepów REWE, w których roczny bilans energetyczny wyniesie 0.

8. Ostatnia część prezentacji dotyczyła budownictwa pasywnego. Architekt, Erwin Schwarzmüller, zaprezentował zalety technologii pasywnej oraz scharakteryzował tendencje rozwoju domów pasywnych w Dolnej Austrii.

- Budownictwo pasywne

Intensywny rozwój budownictwa pasywnego w regionie jest możliwy dzięki:

- a. bardzo dobremu doradztwu w zakresie ekologiczności oraz budowaniu świadomości u klienta
- b. wsparciu Regionu (Rząd Dolnej Austrii za cel stawia sobie maksymalne zredukowanie zużycia energii ze źródeł nieodnawialnych (do 2020r zapotrzebowania na energię ma pochodzić ze źródeł odnawialnych), w związku z czym finansuje inicjatywy związane z budownictwem pasywnym)
- c. Wysokie kwalifikacje wykonawców i planerów (specjalne szkolenia dla planerów domów pasywnych oraz certyfikacja)
- d. Problemy z nieodnawialnymi źródłami energii (dostawy gazu oraz ceny ropy)

Domy pasywne

W ciągu 10 lat (od 2001r. do 2011r.) liczba domów pasywnych wzrosła ze 150 do 11 500. Obecnie 12% nowopowstających domów w Dolnej Austrii stanowią domy pasywne.

Cechy budynków pasywnych:

- a. Redukcja zapotrzebowania na energię cieplną – oszczędność rzędu 70-90%
- b. Redukcja emisji CO₂
- c. Zmniejszenie zapotrzebowania na klimatyzowanie pomieszczeń w okresie letnim
- d. Wyższy komfort użytkowania budynków pasywnych (stały napływ świeżego powietrza, dzięki specjalnym otworom umieszczonym przy oknach oraz nad drzwiami do pomieszczeń)

9. Kontynuacją prezentacji Erwina Schwarzmüllera było zwiedzenie Centrum, w którym odbyło się spotkanie. Zbudowane ono zostało w całości według standardów pasywnych. Uczestnicy mieli możliwość obejrzenia części pomieszczeń oraz kotłowni, w której znajdowały się instalacje i urządzenia służące do ogrzewania budynku.

Dzień II

18.02.2011r.

Udział w targach Bauen & Energie Wien

1. Odwiedzenie stoiska klastra bau.energie.umwelt cluster niederösterreich.
Susanne Formanek, przedstawicielka klastra wskazała potencjalnych Partnerów znajdujących się na targach, z którymi członkowie leszczyńskiej sieci mogli następnie porozmawiać.

2. Firmy członkowskie opowiedziały uczestnikom o doświadczeniach we współpracy w ramach powiązania sieciowego, o problemach w budowaniu kooperacji oraz o korzyściach, jakie przynależność do klastra niesie za sobą. Ponadto uzyskano informacje na temat projektów realizowanych przez dane przedsiębiorstwa w chwili obecnej.

Najważniejsze wnioski z wizyty studyjnej:

1. Kluczową rolę w tworzeniu i funkcjonowaniu klastra odgrywa Rząd Dolnej Austrii, który nie tylko finansuje szereg projektów i inicjatyw, ale też daje impuls do działania (polityka ekologiczna, plany zmniejszenia zużycia energii, dzięki czemu wzrost domów budowanych wg standardów pasywnych)
2. Inicjowanie projektów nie ogranicza się do managementu klastra, ale przede wszystkim pochodzi od samych Partnerów – projekty powstają wskutek dyskusji, wspólnej pracy. Rola managerów klastra polega na wspieraniu owych działań i projektów, na ich koordynacji i kontaktach z klientem ostatecznym (cały łańcuch dostawców i podwykonawców zredukowany jest do managerów klastra)
3. Udział firm w inicjatywie klastrowej jest dobrowolny i odpłatny. W związku z tym, managerowie klastra muszą świadczyć takie usługi, by przedsiębiorstwa partnerskie czuły, że ich uczestnictwo w sieci ma sens i się opłaca. Korzyści dla Partnerów obejmują m.in. tworzenie warunków do zaistnienia współpracy między firmami, a następnie nadzór nad działaniami w ramach owej współpracy; dostęp do informacji (strona www, newslettery itp.); podnoszenie kwalifikacji poprzez szkolenia, warsztaty; pomoc w zaistnieniu na rynkach zagranicznych itp.
Ponadto zadaniem klastra jest angażowanie trenera, który pokazuje Partnerom realizującym dane przedsięwzięcie, jak ze sobą współpracować, by w najlepszym stopniu uzyskać efekt synergii.
4. Efektywna współpraca między Partnerami klastra (ponad 200 firm o szerokim spectrum działalności w branży budowlanej – od stolarza po planistę) jest możliwa dzięki określeniu wspólnego celu – w przypadku klastra bau.energie.umwelt cluster niederösterreich jest nim budownictwo pasywne, energooszczędne, ekologiczne.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013